

Piotr Kowolik

Czasopisma pedagogiczne w pracy dyrektora szkoły

Nauczyciel i Szkoła 2 (7), 79-88

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr Kowolik

Czasopisma pedagogiczne w pracy dyrektora szkoły

Jednym z podstawowych czynników pomyślnej realizacji funkcji menedżerskich współczesnej szkoły stały się kwalifikacje. Uzupełnianie i aktualizowanie uzyskanych kwalifikacji jest permanentnym zadaniem współczesnego menadżera. Podnoszenie i doskonalenie wiedzy tej grupy pracowników musi dokonywać się w dwóch płaszczyznach: w zakresie specjalności, w zakresie pedagogicznym i kierowniczym. Każdy menedżer musi być przygotowany do samokształcenia, a więc powinien on mieć wyrobione umiejętności:

- samodzielnego zdobywania i selekcji informacji;
- stosowania ich w konkretnych sytuacjach menedżerskich.

Dobry menedżer musi być zorientowany w aktualnej problematyce merytorycznej organizacji i kierowania oraz w ogólnych postępkach nauk pedagogicznych, psychologicznych i socjologicznych.

Umiejętność samodzielnego wykorzystania literatury staje się nieodzowna w życiu współczesnego menedżera. Jest on zmuszony do stałego aktualizowania swej wiedzy w drodze samokształcenia. Zadaniem szkół, uczelni, kolegiów, centrów jest kształtowanie umiejętności skutecznego wykorzystywania informacji zawartych w literaturze z zakresu organizacji i kierowania oraz nawyku czytania wydawnictw naukowych i popularnonaukowych, a także czasopism pedagogicznych.

Czytelnictwo książek i czasopism z dziedziny pedagogicznego kierowania służy pogłębianiu i poszerzaniu wiadomości zdobytych na wykładach, ćwiczeniach podczas studiów i w czasie różnych form doskonalenia zawodowego menedżerów, wywiera pozytywny wpływ na pogłębianie znajomości naukowej terminologii menedżerskiej i opanowywanie menedżerskiego języka naukowego (schemat 1).

Ustalenia terminologiczne

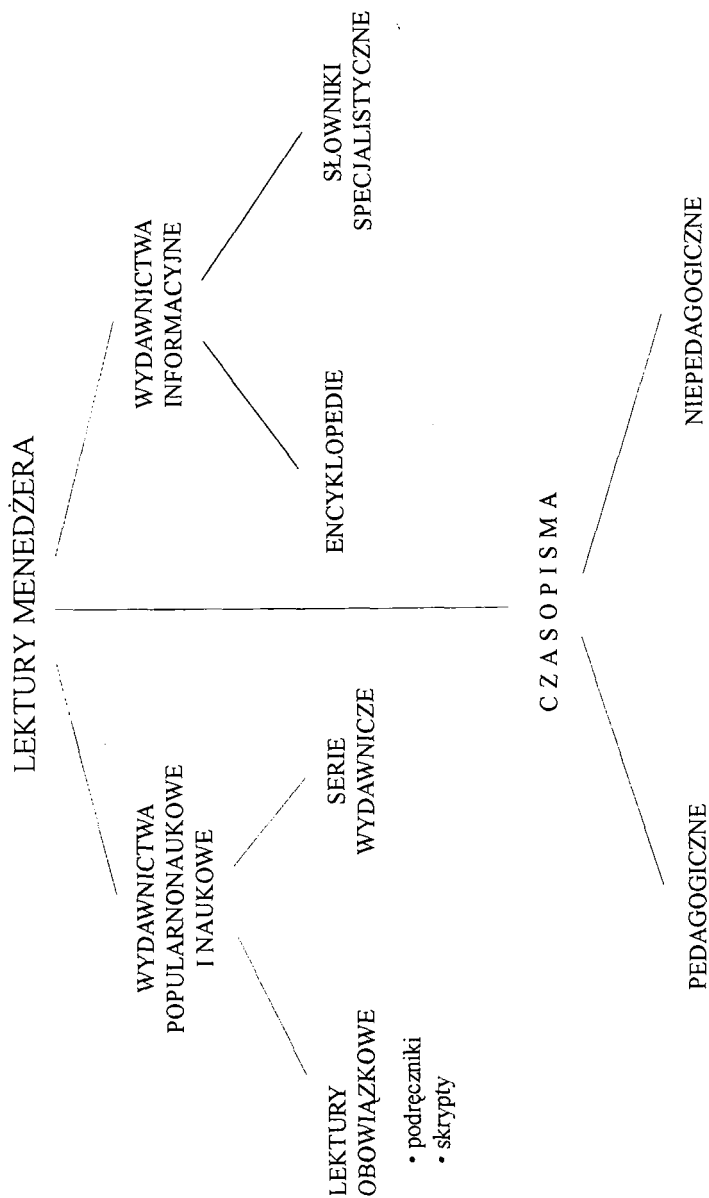
Polskie czasopiśmiennictwo pedagogiczne początkami sięga XVIII wieku.

Pojęcie *c z a s o p i s m o* określane jest jako wydawnictwo periodyczne, ukazujące się raz na tydzień lub rzadziej (w odróżnieniu do dziennika i gazety)¹, jako

---

¹ *Encyklopedia wiedzy o książce*, Wrocław 1976, s. 452.

Schemat 1. Klasyfikacja literatury menedżerskiej

typ prasy o ograniczonej częściowo aktualności i uniwersalności treści, jako publikację periodyczną nie posiadającą cech gazety.²

Czasopismo pedagogiczne to zdaniem W. Okonia „ukazujące się regularnie wydawnictwo ciągłe, które zajmuje się sprawami oświaty i wychowania, spełniając ważną rolę w rozwijaniu nauk pedagogicznych i upowszechnianiu kultury pedagogicznej”.³

F. Filipowicz przez czasopismo pedagogiczne rozumie „wydawnictwo periodyczne, poświęcone w całości problematyce kształcenia i wychowania, z reguły będące organem instytucji, zrzeszeń lub organizacji pracujących programowo w dziedzinie teorii i praktyki pedagogicznej, adresowane do osób zawodowo zajmujących się działalnością dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą lub też z innymi osobami współpracujących”.⁴

Cele i zadania czasopism pedagogicznych

Czasopisma pedagogiczne mają spełniać istotną rolę do systematycznego wzbogacania wiedzy pedagogicznej i kierunkowej oraz doskonalenia umiejętności menedżerskich, do ciągłego modernizowania warsztatu ich pracy. Mają być nowoczesnym i szybkim źródłem informacji naukowej z zakresu szczegółowych dyscyplin wiedzy, transmisją osiągnięć współczesnej teorii pedagogicznej na terenie działania menedżera.

Czasopisma zdaniem M. Maciaszka⁵ powinny preferować opracowania, które wiążą wiedzę teoretyczną z praktyką. Mogą to być artykuły teoretyczne, ukazujące implikacje praktyczne lub odwrotnie — opisy doświadczeń praktycznych z punktem odniesienia w teorii. Zawartość treściowa czasopism pedagogicznych powinna być czynnikiem inspiracji dla permanentnego samokształcenia nauczycieli. Ponadto czasopisma powinny umożliwiać menedżerowi aktualizowanie teorii w zakresie menedżeryzmu oświatowego oraz służyć pomocą w rozwiązaniach metodycznych.

Systematycznie należałoby omawiać zagadnienia o charakterze prakseologicznym, takie jak: planowanie i organizacja pracy współczesnego menedżera, stosowanie skutecznych metod kierowniczych, właściwe współdziałanie z instytu-

---

² *Encyklopedia wiedzy o prasie*, Wrocław 1976, s. 60.

³ W. Okoń, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 1975, s. 42.

⁴ F. Filipowicz (red.), *Czasopiśmiennictwo pedagogiczne w Polsce Ludowej*, Warszawa 1981, s. 15.

⁵ M. Maciaszek, *Rola czasopism przedmiotowo-metodycznych w inspirowaniu nowatorstwa pedagogicznego*, [w:] F. Filipowicz (red.), *Czasopiśmiennictwo pedagogiczne w Polsce Ludowej*, Warszawa 1981, s. 101.

cjami środowiskowymi, rodziną, organizacjami młodzieżowymi, zakładami pracy, uczelniami, prasą, radiem i telewizją.

S. Frycie zwraca uwagę na niezwykle istotną powinność czasopism pedagogicznych, jaką jest upowszechnianie współczesnych osiągnięć nauki. Jako szybkie i nowoczesne źródło informacji naukowej mogą one oddać ważne usługi w aktualizowaniu i wzbogacaniu wykształcenia pedagogicznego i menedżerskiego, które pozwala menedżerowi w sposób swobodny poruszać się po terenie organizacji i kierowania oraz adaptować nową wiedzę dla potrzeb menedżeryzmu oświatowego.⁶

Funkcje czasopism pedagogicznych

Zdaniem C. Kupisiewicza⁷ ich funkcje są podobne do tych, jakie spełniają podręczniki szkolne. Stosownie do trzech podstawowych rodzajów wiedzy — wiedzieć, że, wiedzieć dlaczego i wiedzieć jak, czasopisma pedagogiczne spełniają następujące funkcje:

- m o t y w a c y j n ą (polega na pobudzaniu i rozwijaniu właściwości emocjonalno-motywacyjnych czytelnika oraz na kształtowaniu u niego pozytywnego nastawienia do danego tematu);
- i n f o r m a c y j n ą (dzięki tej funkcji czasopismo pedagogiczne ma wzbogacić zasób posiadanej wiedzy);
- ć w i c z e n i o w ą (polega na formowaniu u czytelnika pożądanych umiejętności i nawyków, niezbędnych w procesie samodzielnego, zorganizowanego uczenia się głównie na drodze autokontroli, autooceny i autokorekty przebiegu oraz wyników własnej pracy).

Klasyfikacja czasopism pedagogicznych

W literaturze możemy się spotkać z różnymi kryteriami podziału i klasyfikacji czasopism pedagogicznych.⁸ Jednym z nich jest podział ze względu na treść i adresata:

⁶ S. Frycie, *Cele, funkcje i zadania czasopism pedagogicznych w reformowanym systemie oświaty i wychowania*, [w:] F. Filipowicz (red.), *Czasopiśmiennictwo pedagogiczne w Polsce Ludowej*, Warszawa 1981, s. 72–74.

⁷ C. Kupisiewicz, *O nowoczesną koncepcję książki dla ucznia i nauczyciela*, Warszawa 1977, s. 68–72.

⁸ P. Kowolik, *Czytelnictwo nauczycieli w zakresie literatury pedagogicznej i jego uwarunkowania*, Katowice 1994, s. 99.

- czasopisma ogólnopedagogiczne (o szerokim zakresie treści i adresata — ich treść obejmuje problemy teoretyczne i praktyczne procesu kształcenia i wychowania). Są to np. „Głos Nauczycielski” — tygodnik, „Nowa Szkoła” — miesięcznik, „Kwartalnik Pedagogiczny” itd.;
- czasopisma specjalistyczno-pedagogiczne (o zawężonym zakresie treści, adresowane do niektórych spośród wymienionych grup nauczycieli — ich treść dotyczy najczęściej problematyki występującej w obrębie poszczególnych działów systemu oświaty i wychowania, bądź też wybranych problemów pedagogicznych). Są to np. „Wychowanie w Przed-szkolu”, „Życie Szkoły”, „Szkoła Zawodowa” — miesięczniki;
- czasopisma przedmiotowo-metodyczne (o zawężonym zakresie treści, adresowane do nauczycieli poszczególnych przedmiotów szkolnych — porusza się w nich kwestie dydaktyczno-wychowawcze wynikające z nauczania tych przedmiotów). Przykłady takich czasopism to: „Matematyka”, „Biologia w Szkole”, „Plastyka w Szkole”;
- czasopisma oświatowe o charakterze urzędowym (wydawcą ich jest organ władzy państwowej w zakresie oświaty — zawierają przepisy i rozporządzenia o charakterze normatywnym, wytyczne i programy nauczania i wychowania, plany kształcenia, wybory lektur, podręczników, pomocy naukowych itp.). Są to: „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Edukacji Narodowej”, „Reforma Szkolna”.⁹

W rozwoju czasopism pedagogicznych w Polsce powojennej można wyodrębnić kilka okresów, zgodnie z cezurami przyjętymi przez badaczy prasy i dziejów najnowszych, pamiętając jednakże, że etapy rozwoju czasopism pedagogicznych wyznaczały zazwyczaj przeprowadzane reformy szkolne:

1 — Pierwszy okres rozwoju czasopism pedagogicznych przypada na lata 1944–1948 i związany był z odbudową systemu oświaty na podstawie doświadczeń dwudziestolecia międzywojennego;

2 — Drugi etap rozwoju czasopiśmiennictwa otwiera koniec roku 1948, co związane było z początkami realizacji drugiej reformy szkolnej, w wyniku której nastąpiły poważne zmiany w ustroju szkolnictwa polskiego;

3 — Trzeci etap rozwoju czasopism pedagogicznych przypada na okres od 1956 roku, kiedy w wyniku przemian politycznych nastąpiło ożywienie we wszystkich dziedzinach życia, w tym także na rynku prasowym;

4 — Czwarty etap rozwoju czasopism pedagogicznych przypadł na lata po 1961 r., tzn. na okres kolejnej reformy szkolnej;

⁹ W. Pomykało (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna*, Warszawa 1993, s. 83; W. Goriszowski, *Przegląd ważniejszych czasopism pedagogicznych wychodzących w Polsce do 1939 r. i od 1945 r.*, „Chowanna” 1959, z. 9–10.

5 — Piąty okres rozwoju prasy pedagogicznej związany był z rokiem 1971, z utworzeniem Ministerstwa Oświaty i Wychowania, uchwaleniem Karty Praw i Obowiązków Nauczyciela;

6 — W latach 1981–1983, szczególnie w okresie stanu wojennego, w Polsce rozwinęła się na szeroką skalę konspiracyjna akcja wydawnicza, nastąpił rozkwit wydawnictw prasowych poza zasięgiem cenzury, w tym także czasopism nauczycielskich;

7 — Lata dziewięćdziesiąte charakteryzują się powstawaniem nowych tytułów czasopism pedagogicznych, związanych z działalnością instytutów resortu edukacji narodowej.

Polskie czasopisma pedagogiczne

Po 1989 r. zmalała znacznie liczba czasopism pedagogicznych w Polsce. Ogólna degradacja oświaty przejawia się w upadku szeregu czasopism pedagogicznych i w kłopotach materialnych nadal istniejących. Na podstawie przeprowadzonych badań naukowych i sondaży stwierdzono spadek zainteresowania nimi zarówno samych nauczycieli, jak i oświatowej kadry kierowniczej.¹⁰ Wydaje się, że warto zaprezentować te główne czasopisma pedagogiczne, które często od wielu lat dobrze służą szkole, całej oświacie i mogą być przydatne w pracy menedżerów oświatowych.

„BADANIA OŚWIATOWE”, kwartalnik Instytutu Badań Pedagogicznych Ministerstwa Oświaty i Wychowania, o szerokim profilu programowym, założony w 1976 r., w latach dziewięćdziesiątych przekształcony i zatytułowany: „EDUKACJA, STUDIA, BADANIA, INNOWACJE”.

„BIULETYN INFORMACYJNY”, kwartalnik poświęcony problemom komputeryzacji szkoły; wydawany jest przez firmę Vulcan z Wrocławia od 1992 r. Teksty zamieszczane w biuletynie ilustrowane są przykładami opartymi na rozwiązaniach firmy Vulcan. Liczne teksty mają charakter instruktażowy. Adresowany jest do kadry kierowniczej szkół oraz wszystkich osób koordynujących wykorzystanie komputerów w szkołach.

„CHOWANNA”, kwartalnik pedagogiczny o szerokim profilu programowym, założony w 1945 r., wydawany przez Kuratorium Oświaty i Wychowania w Katowicach. Od 1993 ukazuje się jako półrocznik i wydawany jest przez

---

¹⁰ W. Goriszowski, P. Kowolik, *Nadzór pedagogiczny i kadra kierownicza a kierowany proces czytelnictwa nauczycieli*, „Nowa Szkoła” 1990, nr 8; tychże, *Funkcje bibliotek szkolnych w kierowanym procesie czytelnictwa nauczycieli*, Kielce 1991.

- Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zawiera artykuły teoretyczne, recenzje, książki nadesłane oraz kronikę.
- „DYDAKTYKA SZKOŁY WYŻSZEJ”, kwartalnik poświęcony upowszechnianiu i utrwalaniu oryginalnych wyników badań z dziedziny szkolnictwa wyższego; organ Instytutu Polityki Naukowej, Postępu Technicznego i Szkolnictwa Wyższego — założony w 1968 r., wydawany przez PWN — Oddział we Wrocławiu.
- „DYREKTOR SZKOŁY”, miesięcznik kierowniczej kadry oświatowej, wydawany przez Wydawnictwo Nauczycielskie w Jeleniej Górze od 1994 r. Materiały w nim prezentowane oscylują wokół takich tematów jak: kierowanie w teorii i praktyce, komputer w zarządzaniu; dyrektor a reforma, z zagranicy, prawo oświatowe, informacje, recenzje, listy.
- „DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA EDUKACJI NARODOWEJ” — wydawcą jest organ władzy państwowej w zakresie oświaty, czyli Ministerstwo Edukacji Narodowej. Zawiera przede wszystkim przepisy, rozporządzenia, zarządzenia, komunikaty o charakterze normatywnym, plany kształcenia, wytyczne i programy nauczania, wybory lektur, podręczników itp.
- „EDUKACJA DOROSŁYCH”, kwartalnik specjalistyczno-pedagogiczny ukazujący się od 1993 r. Wydawcami czasopisma są: Urząd Pracy, Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Stowarzyszenie Oświatowców Polskich i Międzyresortowe Centrum Naukowe Eksploatacji Majątku Trwałego. Kwartalnik poświęcony jest teorii i praktyce oświaty dorosłych oraz różnym formom popularyzacji wiedzy, samokształcenia, czytelnictwa, współpracy międzynarodowej, zagadnieniom typu: edukacja dorosłych a problemy rynku pracy, nowe akty prawne, konferencje, seminaria, sympozja i co warto przeczytać. Czasopismo o takim samym tytule wydaje Polskie Towarzystwo Andragogiczne.
- „EDUKATOR”, kwartalnik ukazujący się od dwóch lat; zawiera wszystko, czego potrzeba dla nowoczesnej szkoły: oferty wydawnicze (książki, podręczniki, czasopisma), oferty pomocy naukowych, terminarze konferencji naukowych.
- „GŁOS NAUCZYCIELSKI”, wydawany od 1917 r. Jest tygodnikiem społeczno-oświatowym Związku Nauczycielstwa Polskiego, przeznaczonym głównie dla środowiska nauczycielskiego. Daje stosunkowo najszerszą informację o tym, co się dzieje we współczesnym polskim systemie oświatowo-wychowawczym. Często pojawia się na jego łamach publicystyka oświatowa, starająca się głębiej przedstawić problemy polskiej edukacji.
- „KWARTALNIK PEDAGOGICZNY”, czasopismo Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego, założony w 1956 r., o szerokim charakterze naukowym, służący rozwojowi nauk pedagogicznych, utrwalaniu i upowszechnianiu wyników ich badań. Wydawcą jest PWN i adresuje pismo głównie do środowisk naukowych.

„NOWA SZKOŁA”, jest miesięcznikiem społeczno-pedagogicznym Ministerstwa Edukacji Narodowej o szerokim profilu programowym, koncentrującym uwagę na współczesnych problemach oświaty i wychowania; założony w 1945 r. Wiele uwagi poświęca współczesnej polityce oświatowej, aktualnym planom i działalności resortu oraz nowatorstwu pedagogicznemu w kraju i za granicą, tematyce nauczycielskiej i uczniowskiej, tradycjom oświatowym. Stara się być obecny we wszystkich aktualnych zagadnieniach polskiej szkoły i całego polskiego systemu oświatowo-wychowawczego. Redakcja adresuje go głównie do dyrektorów szkół, pracowników administracji oświatowej i w coraz większym stopniu do nauczycieli.

„RUCH PEDAGOGICZNY”, czasopismo ukazujące się od 1912 r. Inicjatorem jego powstania i wieloletnim redaktorem naczelnym był wybitny polski pedagog Henryk Rowid. Zawiera ono szerokie omówienia współczesnych przemian edukacyjnych, prezentację problematyki zawodu nauczycielskiego. Omawia się na jego łamach złożone zagadnienia kształcenia i wychowania we współczesnej szkole i poza nią. Czytelnik znajduje różne punkty widzenia dotyczące aktualnych spraw szkolnych i perspektywicznych problemów polskiego systemu oświatowo-wychowawczego. Do szczególnie eksponowanych należą problemy nowatorstwa pedagogicznego, innowacji oświatowych, związków teorii i praktyki pedagogicznej.

„SZKOŁA ZAWODOWA” jest specjalistycznym miesięcznikiem oświatowo-pedagogicznym ZNP i MEN, przeznaczonym dla nauczycieli szkół zawodowych, nadzoru pedagogicznego, a także dla wszystkich zainteresowanych szkolnictwem i kształceniem zawodowym. Ukazuje się od 1935 r. Zawiera artykuły i rozprawy pracowników naukowych i nauczycieli. Wiele miejsca poświęca się problematyce kierowania i zarządzania szkołą, kształtowania stosunków międzyludzkich w szkole, która rozważana jest na tle twierdzeń prakseologii, socjotechniki itp. Przy omawianiu zagadnień planowania pracy wykorzystywane są nowoczesne techniki planowania, jak: planowanie sieciowe, elektroniczne przetwarzanie danych itp. Wiele miejsca na łamach czasopism zajmują publikacje popularyzujące doświadczenia szkół, dyskusje, opinie. Ponadto można przeczytać recenzje.

„ŻYCIE SZKOŁY”, miesięcznik specjalistyczno-pedagogiczny Ministerstwa Edukacji Narodowej, ukazujący się od 1946 r. Poświęcony jest teoretycznym i praktycznym problemom edukacji wczesnoszkolnej. Zawiera artykuły i rozprawy, zagadnienia metodyczne, z praktyki szkolnej, informacje i przeglądy.

Ponadto ukazują się polskie wydawnictwa ciągłe takie jak:

- „PAIDEIA” — Międzynarodowy Rocznik Pedagogiczny Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN (od 1971 roku),
- „ROCZNIK KOMISJI NAUK PEDAGOGICZNYCH” — wydaje PAN Oddział w Krakowie (od 1961 roku),
- „ROCZNIK PEDAGOGICZNY” — wydaje Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, obejmuje prace z zakresu oświaty i pedagogiki w Polsce i na świecie (od 1974 roku),
- „ROZPRAWY z DZIEJÓW OŚWIATY” — wydaje Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN (od 1958 roku).

Zaprezentowany krótki przegląd czasopism pedagogicznych ukazuje ogrom tematyki tak teoretycznej, jak i praktycznej, która może być przydatna w pracy menedżera.

Sądzymy, że oprócz czasopism pedagogicznych w pracy mogą być przydatne czasopisma z zakresu pracy i polityki społecznej i organizacji zarządzania w przemyśle. Pewne treści tam prezentowane można wykorzystać w pracy menedżera oświaty.

- „EKONOMIKA I ORGANIZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA” — miesięcznik, Organ Instytutu Organizacji i Zarządzania w Przemyśle „Orgmasz”. Prezentowane są materiały z zakresu strategii rozwoju przedsiębiorstw, problemy zarządzania, marketing, szkolenie menedżerów, informatyka, doświadczenia krajowe i zagraniczne.
- „HUMANIZACJA PRACY” — dwumiesięcznik ukazujący się od 28 lat. Czasopismo powstałe w celu wymiany praktycznych i teoretycznych dokonań w zakresie humanizacji pracy, pomaga w szkoleniu i doskonaleniu pracowników; w racjonalnej działalności socjalnej zakładów pracy, w rozwiązywaniu konfliktów społecznych.
- „ORGANIZACJA I KIEROWANIE” — kwartalnik, wydawany przez Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania PAN. Prezentuje artykuły teoretyczne, sylwetki dawnych i współczesnych wybitnych postaci z dziedziny organizacji i zarządzania, informacje i recenzje.
- „POLITYKA SPOŁECZNA” — miesięcznik, wydawany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych od 22 lat. Poświęcony jest pracy i sprawom socjalnym; polityce społecznej za granicą; zawiera recenzje, informacje, nowości wydawnicze i trybunę czytelników.
- „PRACA I ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE” — miesięcznik ukazujący się od 37 lat. Na swoich lamach prezentuje następujące działy: studia i materiały, wykładnia i praktyka, orzecznictwo sądu najwyższego, konsultacje i przegląd przepisów.

- „PRZEGLĄD ORGANIZACJI” — miesięcznik, ukazuje się od 1926 r. Wydaje Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Pismo dla menedżerów, naukowców, studentów i osób interesujących się zarządzaniem; poświęcone ekonomii, przynosi wywiady, felietony, opracowania naukowe, przedruki z prasy zagranicznej.
- „SŁUŻBA PRACOWNICZA” — miesięcznik Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej ukazujący się od 22 lat. Zawiera artykuły z zakresu prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, organizacji pracy i zatrudnienia, pomocy społecznej, orzecznictwa Państwowej Inspekcji Pracy.

Dobry i skuteczny menedżer musi być zorientowany w aktualnej problematyce merytorycznej z zakresu menedżmentu oświatowego oraz w ogólnych postępkach nauk pedagogicznych.

Rezultatem własnej pracy samokształceniowej współczesnego menedżera powinny być pewne formy wykorzystania czasopism pedagogicznych, i to nie tylko w kierowaniu doksztalcaniem się podległych mu nauczycieli:

- informacje o ciekawych artykułach z poleceniem ich przeczytania;
- pogłębienie i aktualizowanie znajdujących się w podręcznikach wybranych tematów na podstawie artykułów z czasopism;
- omawianie ciekawych artykułów podczas konferencji samokształceniowych rad pedagogicznych, a niektórych w ramach tzw. pedagogizacji rodziców.